

Inventar ved havnen i ældre tid

Efter hvad de gamle fortalte, af Leo Kold 1984

Et stykke sydvest ud fra ydermolen lå **varbebøjen** forankret. Det kunde med vinde fra vest og syd være vanskeligt for et sejlskib at komme fra havnen. Man førte en trosse ud i bøjen, hvorefter man varpede(halede) skibet ud til bøjen. Her fra kunde sættes sejl og opnå styrefart klar af vandet. Da motorbådene kom, blev varpebøjen inddraget.

Kølhaling foregik på nordsiden af havnen. Ret store skibe kunde her kølhales. De svære blokke(taljer), der blev brugt til at krænge skibet, kan nu ses på Rudkøbing Museum. Et lille firkantet muret hus med skorsten midt i det spidse tag, stod på nordsiden. Her kogtes beg under kølhaling.

De mindre både kunde hales på land i slæbestedet. Her lå den lange sliske, hvorpå kølen kunne glide, og længst oppe på havnepladsen stod **gangspillet**. En lodret stående tromle, hvori øverst oppe kunne indstikkes to lange spilspag, drejede i sit svære træfundament. Fire eller otte mand gik rundt. Der sattes toptaljer på masten mod syd og nord med en mand ved hver. Mange skulle til for at hale et større fartøj på land, og betalingen var en øl til hver, når arbejdet var endt. Det gamle gangspil forsvandt, da havnen fra et af skibene erhvervede et stenfiskerspil med udveksling og to håndsving. I nyere tid kom motorspillet og den udmærkede bedding.

På et ældre billede af havnen ses et mærkeligt hjul rage op. Det er havnens gamle **mudder maskine**, der blev brugt til at uddybe med. En graveske af jernbeslået egetræ kunne med håndsving og kædetræk hente mudder op fra bunden. Skeen, som nu findes på Rudkøbing Museum, kunne tippes i en speciel pram, hvori mudderet førtes uden for havnen. Sommeren igennem var to mand beskæftiget med dette langsommelige og besværlige arbejde.

Om efteråret blev der **fisket tang** i havnen, som landmændene hentede til deres roekuler.

På brohovedet havde havnefogeden sin lange **krogkæp**. I dagtimerne forventede man, at han stod klar til at tage en trosse, når en jagt for sejl holdt på havnen. I denne kunne tørnes, så man slap for arbejdet med at stoppe skibet i ankeret.

Det mekaniske **tågehorn** bestod af en kasse med to blæsebælge, som med et håndsving kunne aktiveres og give luft til tågehornet uden på kassen. I skibene blev dette hjælpemiddel kaldt for "Marstallergrammofonen". En sådant blev anskaffet til Lohals Havn. Den blev brugt i meget tæt tåge på ydermolen til hjælp for Lundebergfærgen ved anløb. Når tiden for S/S Mjølners ankomst fra Korsør nærmede sig, gav man lyd ved den hvide lysbøje på Lohals hage. På damperen havde man dengang hverken ekkolod eller radar. Der sendtes en mand ud i en jolle med "Marstallergrammofonen" til orientering for kaptajnen.

Kreaturvægten er for længst borte. Den bestod af en ret stor tremmekasse med tilhørende decimalvægt.

I havnens redskabsrum var grej af meget forskellig art. Her lå tønderne med **kultjære** til bolværket, på væggen hang **issaven** med sit ene håndtag, og her stod **tønderne med de svære jernhanke** til brug, når et større sejlskib lossede kul fra England.